

‘De terugloop van kerkelijke bezoekers is niet van vandaag of gisteren. Het is een teken van de tijd. Al decennialang is er een afname gaande en deze zal volgens de voorspellingen de komende jaren alleen nog maar verder toenemen. De vergaande individualisering van onze samenleving, in al zijn aspecten, leidt tot leegstand en daarmee verliezen onze kerken met hun prachtige

verschijningsvorm en hun belangrijke symbolische betekenis steeds meer hun noodzaak – maar niet hun betekenis. Want een kerk staat voor het zoeken naar het Hogere, naar iets dat het dagelijkse overstijgt.'

Dit zijn woorden van architect Floris Alkemade (1961). Hij is sinds 2015 Rijksbouwmeester. Op zijn initiatief werkten in Súdwest-Fryslân en Zaanstad twee architecten mee aan het opstellen van een kerkenvisie. In dit document buigen kerkelijke en burgerlijke gemeenten zich over vragen die opkomen ten aanzien van leegstaande kerkgebouwen als gevolg van krimp en uitstroom van kerkleden. Het gaat daarbij om veel kerken: 160 in Súdwest-Fryslân en 80 in Zaanstad. De vraag is hoe deze historische gebouwen bewaard kunnen blijven en lokale gemeenschappen ten goede kunnen komen.

Iedere kerk kent een eigen verhaal. De kunst is om het sublieme van een kerk te herkennen. Dat kan in de architectuur zitten, maar ook in het gebruik, de identiteit of de verhalen die bij het gebouw horen. Kerkgangers en niet-kerkgangers proberen via herbestemming kerkgebouwen te bewaren, zodat zij niet verdwijnen uit onze gemeenschappelijke belevingswereld.

De Andreaskerk in het Groningse Westeremden is zo'n karakteristiek gebouw dat op eigen wijze getuigt van een zoeken naar het Hogere. Gelukkig is deze kerk sinds 1973 in bezit van de Stichting Oude Groninger Kerken. Naast de kerk staat De Weem, een middeleeuwse pastorieboerderij, waar schilder en kunstenaar Henk Helmantel woont, werkt en exposeert.

Afbeelding: Andreaskerk in het Groningse Westeremden